

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: pasts@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

16.07.2021 Nr. 1-17/3126

Uz 13.05.2021. Nr. 1-5/104

Tiesībsargam

Par virzību jautājumā par nolēmumu efektīvu izpildi un parādnieku – saimnieciskās darbības veicēju – saglabājamo līdzekļu apmēru

Tieslietu ministrijā saņemta Tiesībsarga vēstule, kurā lūgts sniegt informāciju par virzību tiesiskā regulējuma pārskatīšanā nolēmumu izpildes uzlabošanai.

Tieslietu ministrija informē, ka pēdējā gada laikā ir īstenotas atsevišķas iniciatīvas, kas vērstas uz parāda piedziņas efektivizēšanu un piedzinēja un parādnieka tiesību līdzsvarošanu piedziņas procesā.

Lai padarītu efektīvāku komunālo pakalpojumu parādu atgūšanu, grozīta kārtība, kādā apmierināmi prasījumi par ar ķīlu apgrūtināta nekustamā īpašuma pārdošanas rezultātā iegūtajiem naudas līdzekļiem. Ar 2021. gada 21. janvāra likumu veikti grozījumi Civilprocesa likuma 628. pantā, nosakot, ka no naudas, kas saņemta par pārdoto ar ķīlu apgrūtinātu nekustamo īpašumu, pēc sprieduma izpildes izdevumu segšanas, kas saistīti ar nekustamā īpašuma pārdošanu, noteiktajā prioritārajā secībā apmierināmi arī prasījumi par maksājumiem par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā (pārvaldīšanas izdevumi), par maksājumiem par mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem (komunālie pakalpojumi) un maksājumiem dzīvokļu īpašnieku kopības uzkrājumu fondā (uzkrājumi). Līdz ar minēto grozījumu pieņemšanu nodrošināta iespēja vismaz daļēji segt parādu komunālo pakalpojumu sniedzējiem, pārvaldniekam, uzkrājumu fondam un mazināts uz pārējiem dzīvojamās mājas īpašniekiem gulstošais parādu slogs.

Tāpat 2021. gada 1. maijā stājās spēkā grozījumi Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā, kas paredz, ka parādniekiem tiek liegts spēlēt azartspēles un interaktīvās azartspēles, kā arī piedalīties interaktīvajās izlozēs. Azartspēļu organizētājam noteikts pienākums azartspēļu organizēšanas vietā pārliecināties, vai persona nav uzturlīdzekļu parādnieks, liedzot tai atrasties spēļu organizēšanas vietā.

Vienlaikus ar grozījumiem Uzturlīdzekļu garantiju fonda likumā ieviests terminēts pilotprojekts, paredzot parādu atgūšanai piesaistīt parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējus. Tādā veidā tiek meklēti papildu risinājumi, kā piedzīt maksājumus no parādniekiem gadījumos, ja tiem nav mantas un oficiālo ienākumu. Minētais regulējums pilotprojekta ietvaros tiek attiecināts tikai uz administratīvā procesa ietvaros pieņemtiem Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas lēmumiem par uzturlīdzekļu izmaksu. Pārejas noteikumi paredz, ka šāds regulējums tiek ieviests uz vienu gadu – no 2021. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. augustam. Izvērtējot šī procesa rezultātus, tiks lemts, vai ir lietderīgi ieviest šādu regulējumu kā pastāvīgu.

Attiecībā uz 2020. gada 6. augustā Tieslietu ministrijā organizētās sanāksmes ietvaros paustajiem priekšlikumiem, ar kuru ieviešanu nolēmumu izpilde par parāda piedziņu varētu tikt padarīta efektīvāka praksē, norādām sekojošo.

Sanāksmes dalībnieki atzina par iespējamu virzīt tālākai diskusijai Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes iniciatīvu par iespēju izpildu lietās par dažādu parādu piedziņu no ienākumiem, kas pēc nodokļu nomaksas nepārsniedz valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru, ieturēt līdzekļus noteikta procenta apmērā (piemēram 5% vai 10% apmērā) parāda pakāpeniskai dzēšanai. Tādējādi iespējami samazinot to gadījumu skaitu, kad piedziņa no parādnieka nav iespējama, jo pēc nodokļu nomaksas tās apnērs nepārsniedz vai ir vienlīdzīgs ar valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru.

Nemot vērā, ka līdz šā gada beigām nodrošināms jauns regulējums attiecībā uz parādniekam saglabājamās summas apmēru par katru apgādībā esošo nepilngadīgo bērnu¹, tiek konceptuāli pārskatītas Civilprocesa likumā šobrīd noteiktās prasības par konkrētu līdzekļu saglabāšanu, vēršot piedziņu uz parādnieka darba samaksu, tai pielīdzinātajiem maksājumiem. Vienkopus tiek vērtēts arī aspekts par parādniekam obligāti saglabājamās summas apmēra iespējamo mazināšanu gadījumos, kad tas saņem lielāku atalgojumu par minimālo algu, kā arī par parādniekam – saimnieciskās darbības veicējam – saglabājamo līdzekļu apmēru izpildu lietvedības ietvaros. Minētā tiesiskā regulējuma izstrādi, sagatavojot attiecīgus priekšlikumus grozījumiem Civilprocesa likumā, plānots pabeigt ne vēlāk kā līdz šā gada 1. oktobrim.

Jautājumu par nemateriālo piespiedu izpildu līdzekļu paredzēšanu dažādu prasījumu piedziņas lietās, kā arī iespēju atsevišķos gadījumos ļaut zvērinātam tiesu izpildītājam vērst piedziņu uz parādnieka, kurš ir dalībnieks vai valdes loceklis kapitālsabiedrībā, mantu vai dividendēm Tieslietu ministrija izvērtēs šā gada ietvaros un par izvērtējuma rezultātā gūtajiem secinājumiem un iespējamo tālāko jautājuma virzību informēs Tiesībsargu.

Tieslietu ministrija atvairinās par sagādātajām neērtībām saistībā ar laiku, kas bija nepieciešams atbildes sagatavošanai.

Valsts sekretāra vietniece
tiesu jautājumos

I. Ilgaža

Timpore 67036829

¹ Ar 2020.gada 10.decembra likumu Civilprocesa likuma pārejas noteikumi papildināti ar 159.punktu, nosakot, ka likuma 594.panta pirmajā, otrajā un piektajā daļā noteiktie parādniekam saglabājamie maksājumi valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā uz katru apgādībā esošo nepilngadīgo bērnu līdz 2021.gada 31.decembrim nosakāmi 64,03 euro apmērā, kas atbilst valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēram uz 2020.gada 31.decembri.